

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Uorganiske partikler - hva kan vi forvente oss?

Jannes Stolte m.fl.

Avdelingsleder Jordressurser og arealbruk

---

30. september – 3. oktober 2017, 300 mm.

3300 innmeldte skader til en samlet verdi av over 500 millioner.

Ingen tall om jordtap

Uorganiske partikler - hva kan vi forvente oss?

- Jord som ressurs
- Hva vet vi
- Hva kan vi
- Hva forventes

Jordfunksjoner

- Biomasse produksjon
- Filtrering, regulering og lagring
- Biodiversitet (habitat, genbank)
- Fysikk og kulturell miljø
- Ressurs for råvarer
- Arkiv for kulturminner

Mat

Flomdemping

Vegetasjon

Ved

Drikkevann

Bygning

Karbon lagring

Rekreasjon

Trusler mot jordressurser

Jorderosjon
vann

Jorderosjon
wind

Nedbygning

Forørking

Forsalting

Jordpakking

Flom og
jordskred

Tap av organisk material

- Myr
- Mineraljord

Jord
biodiversitet

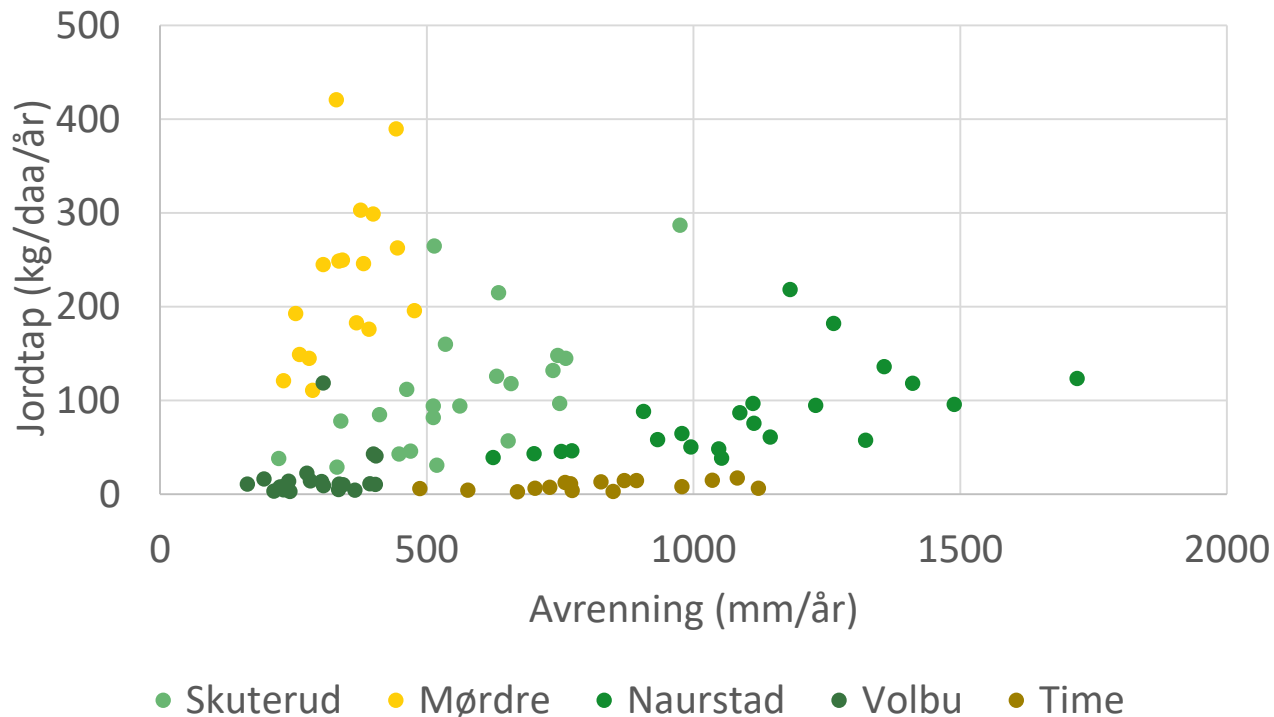
Forurensing

Uorganiske partikler - hva kan vi forvente oss?

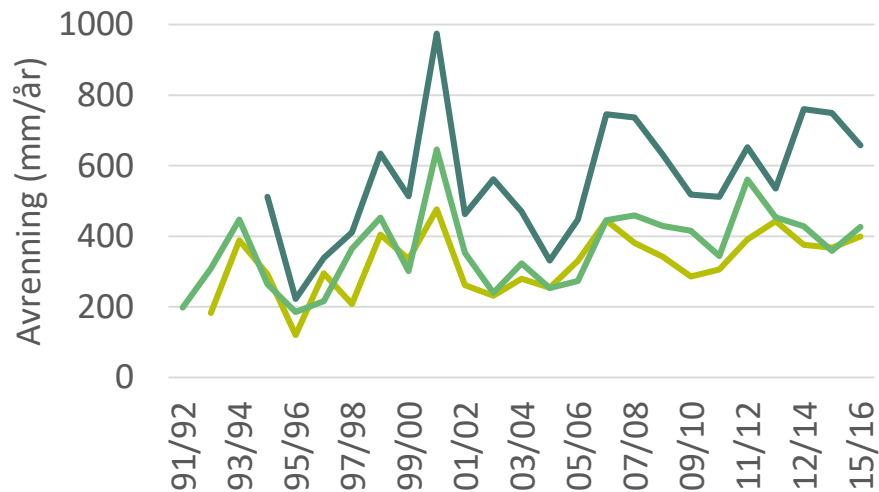
- Jord som ressurs
- Hva vet vi
- Hva kan vi
- Hva forventes

Avrenning og jordtap (Marit Hauken m.fl.)

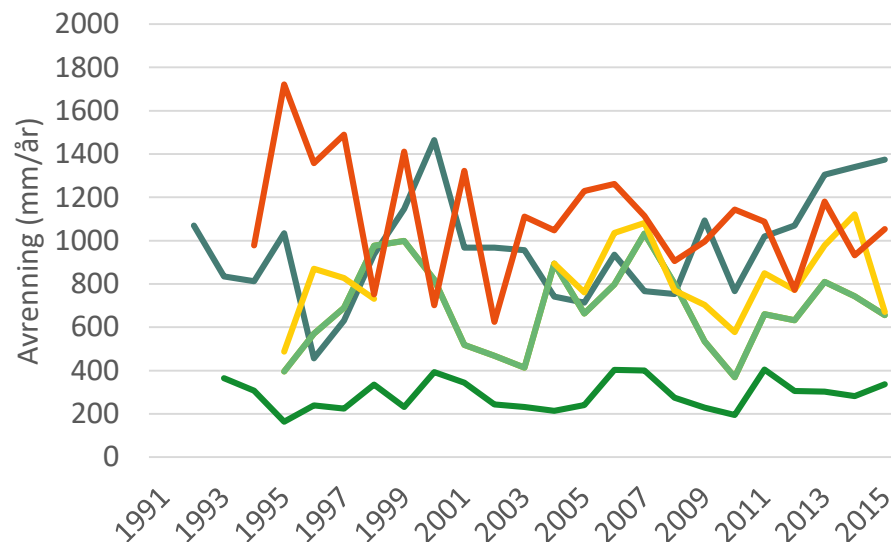

Avrenning

Økt avrenning i 3 av 9 nedbørfelt

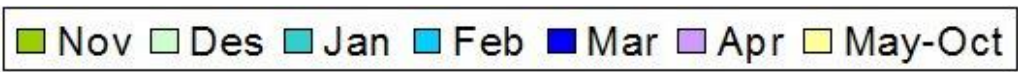
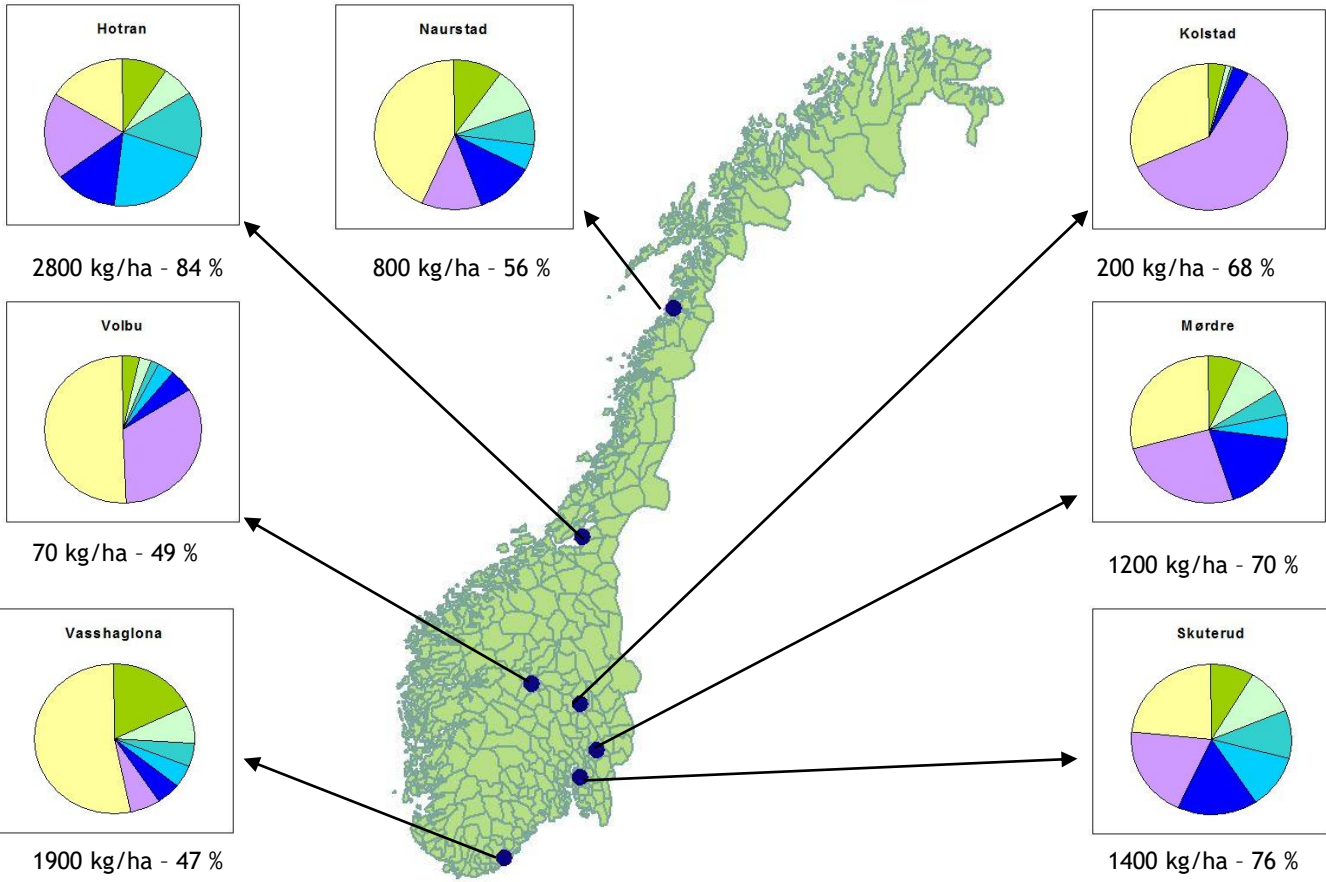
Ingen endring i 6 av 9 nedbørfelt

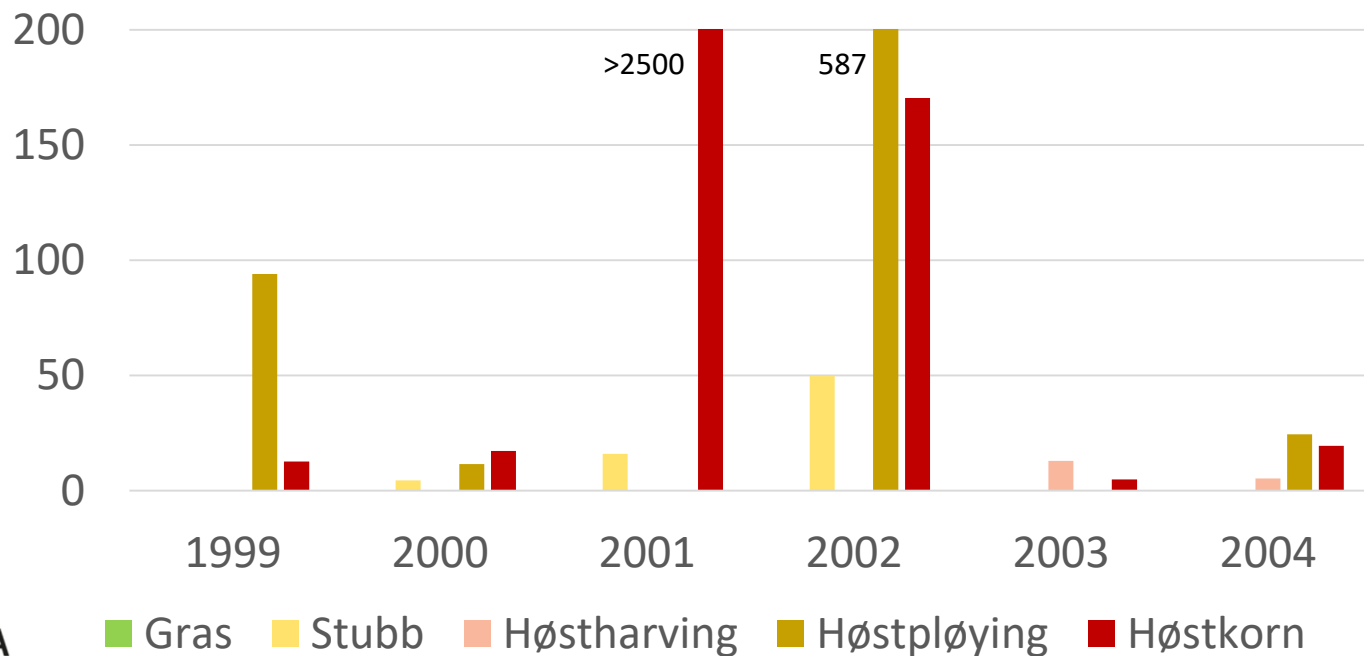
Jord tap

(Sigrun Kværnø)

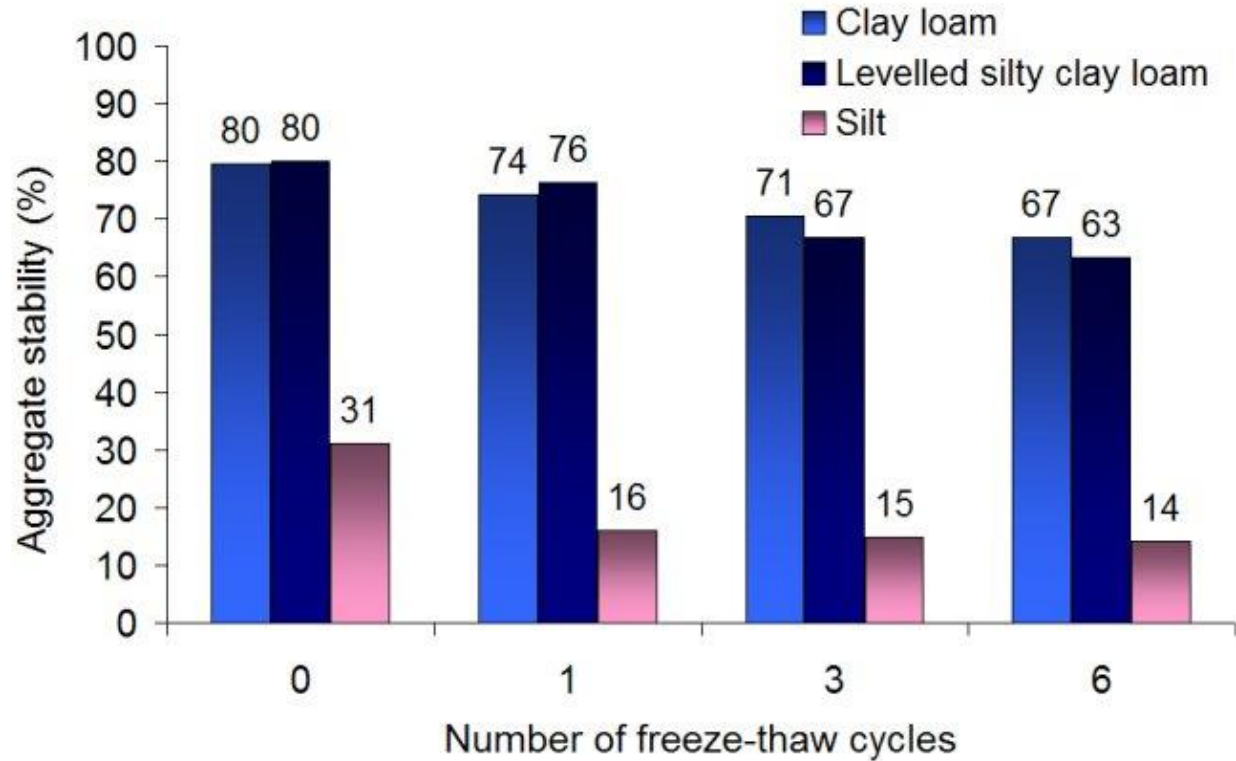
Erosjon i riller (Lillian Øygarden)

Skuterud - riller kg/daa

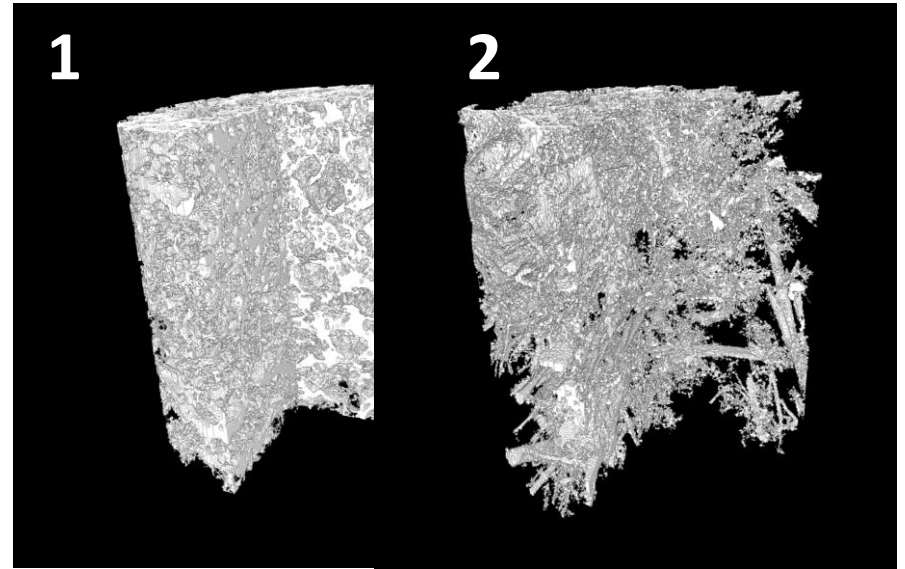
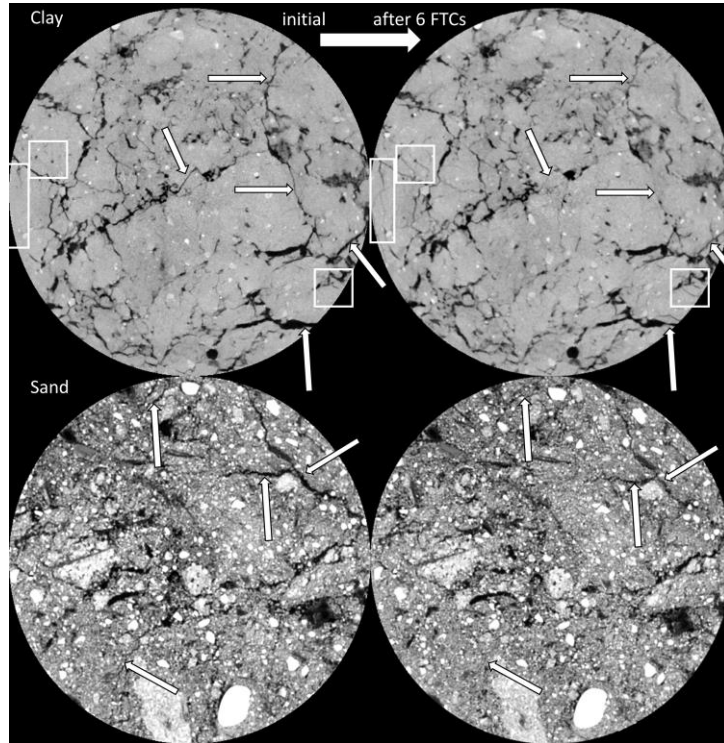

JOVA
Program for jord- og
vannovervåking i landbruket

Freeze-thaw cycles (Sigrun Kværnø)

Freeze-thaw cycles (Torsten Starkloff)

Snøsmelt (Lillian Øygarden)

30 January

Runoff: 25 mm

Soil loss: 2 kg ha⁻¹

31 January

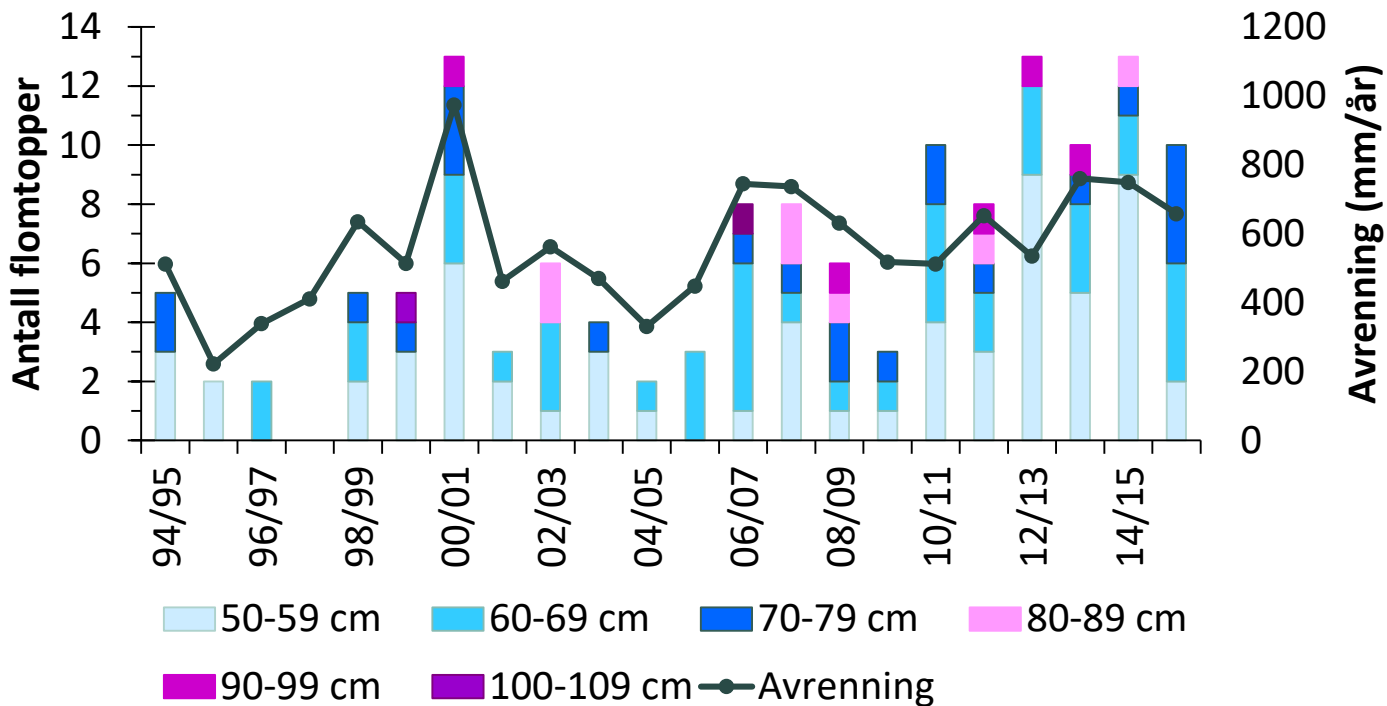
Runoff: 77 mm

Soil loss: 3 050 kg ha⁻¹

Forekomstst av flomtopper

Skuterud

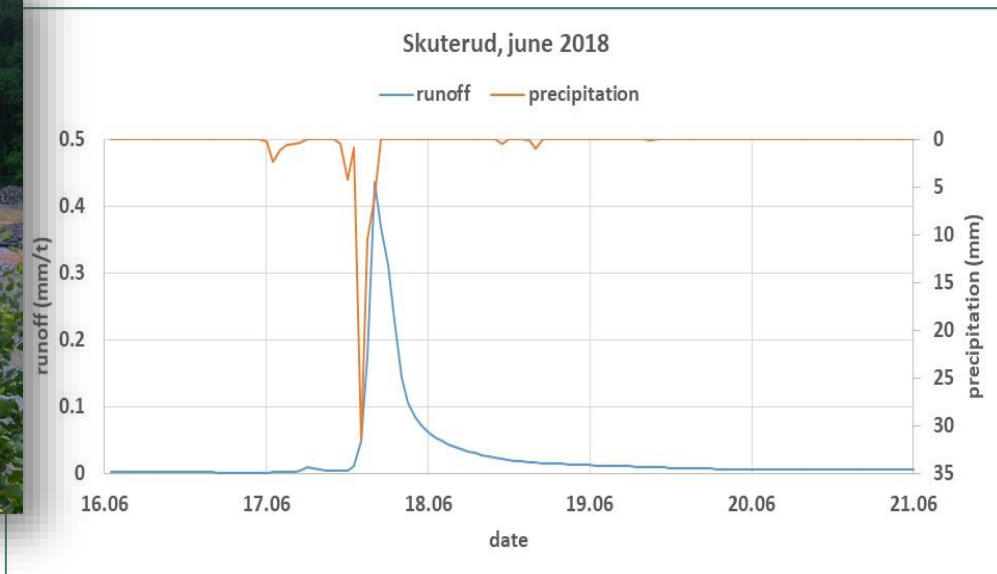

Skuterud, svært høy nedbør 17 Juni 2018

Nedbør: **58,6 mm** der **31,5 mm** falt i løpet av en time (14:00 – 15:00)

Avrenning målt ved utløp av nedbørfelt: 2.9 mm (17 – 20 Juni)

Campus-Ås fossen

Uorganiske partikler - hva kan vi forvente oss?

- Jord som ressurs
- Hva vet vi
- **Hva kan vi**
- Hva forventes

Trusler mot jordressurser

Jorderosjon
vann

Jordpakking

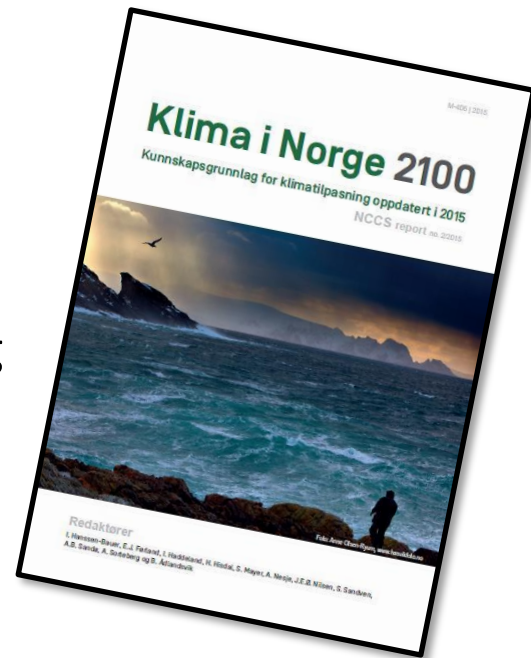

Flom og jordskred

Forventede klimaendringer i NORGE mot slutten av århundret (RCP8.5)

- Årsnedbør: Økning på 18 % (7 – 23 %)
- Flere dager med kraftig nedbør
- Mer nedbør om våren, mindre om sommeren
- Reduksjon i maksimal snømengde og kortere snøsesong
- Økt avrenning om vinteren
- Reduksjon i smeltevannsflommer
- Økning i regnflommer

Autumn rainfall
105 mm rainfall (Sept 16- Oct 5)

(Photo: R. Skjevdal)

Plot 2

**Autumn harrowed +
Winter wheat**

SS-cons: 1110 mg/l

Plot 3

**Direct sowing
Winter wheat**

SS-cons: 5 mg/l

Plot 4

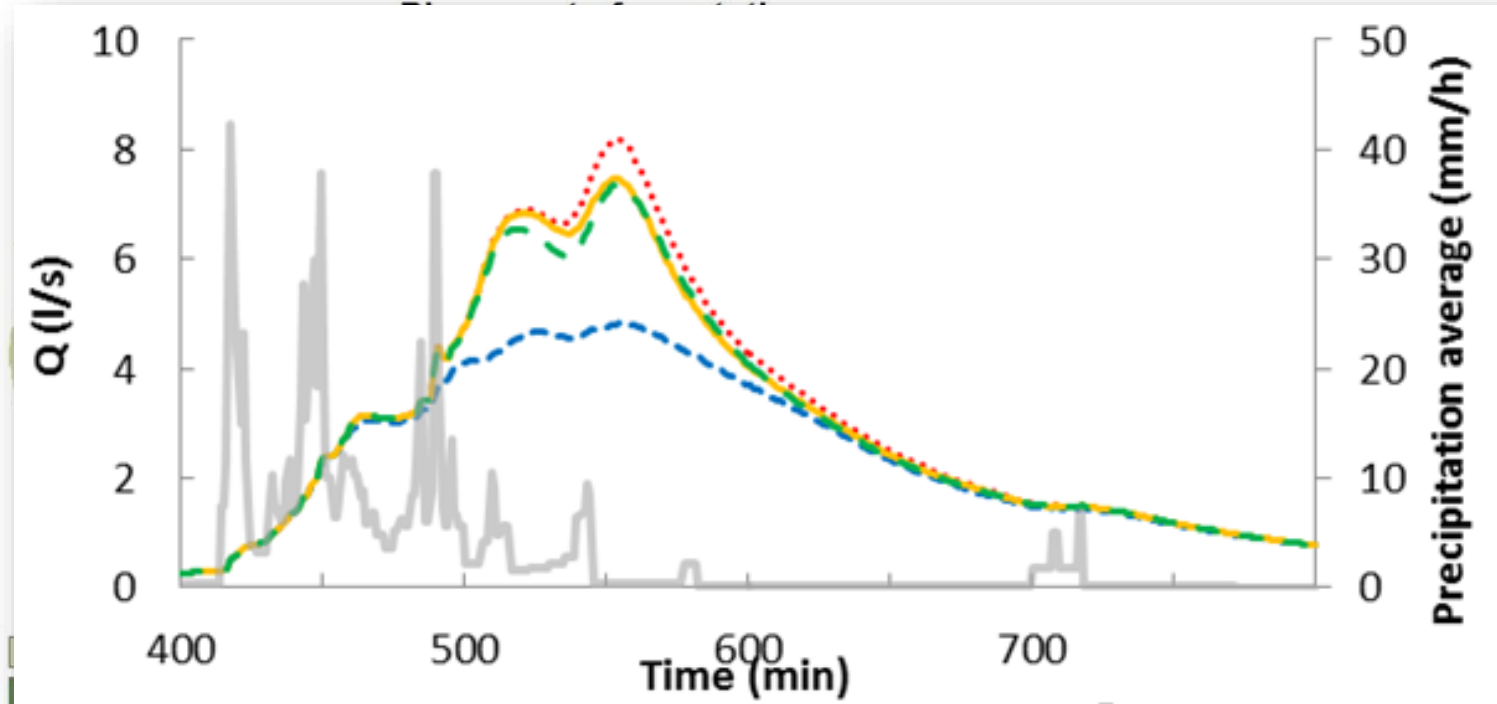
**Autumn ploughed +
Winter wheat**

SS-cons: 5820 mg/l

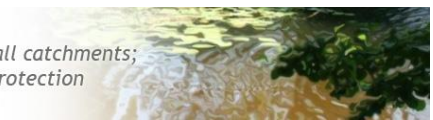
Vegetasjonsoner (Thea Wang) *Exflood*

- Extreme weather in small catchments; new method for flood protection

Dammer (Govinda Khanal)

Pond locations in the catchment

Legend

• ponds

channels

Value

High : 4.4964e+006

Low : 100

Figure 2.20. A series of wetlands in the Leader Water catchment, Scottish Borders
(© Tweed Forum).

1200

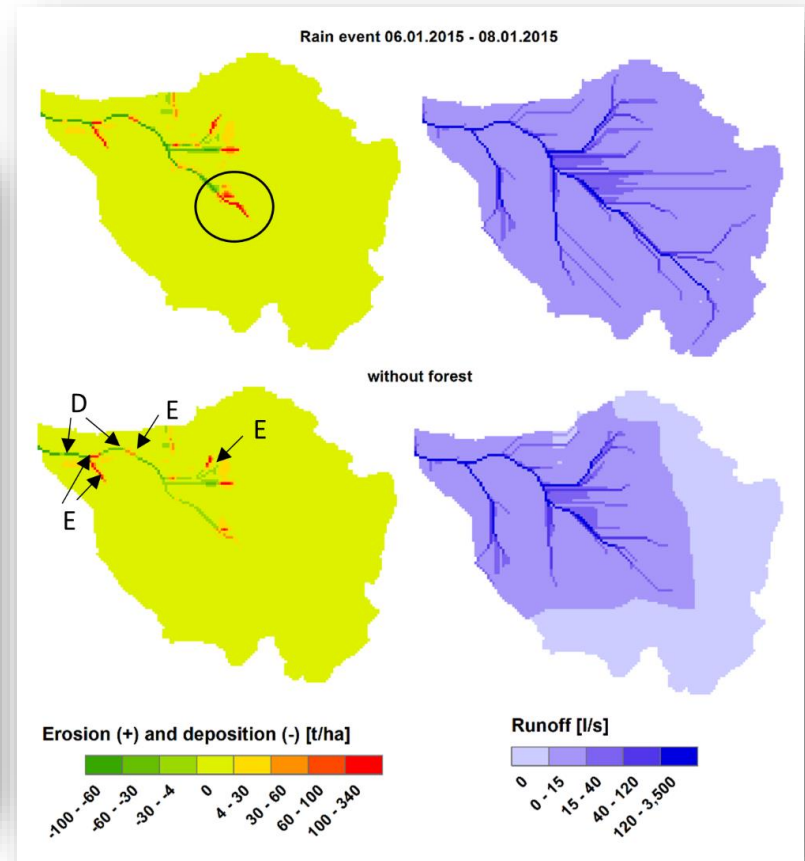
1000

3061.5

3297

3532.5

Snøsmelt (Torsten Starkloff)

Hydrologirådet

Uorganiske partikler - hva kan vi forvente oss?

- Jord som ressurs
- Hva vet vi
- Hva kan vi
- Hva forventes

Uorganiske partikler - hva kan vi forvente oss?

Observasjoner	Klima endringer	Forventninger
> 50% av jordtap i vinter	<ul style="list-style-type: none"> •Økt avrenning om vinteren	Økning av jordtap om vinteren
Avrenning bestemmer jordtap	<ul style="list-style-type: none"> •Flere dager med kraftig nedbør •Mer nedbør om våren, mindre om sommeren	Mer intensive nedbør føres til mer partikler
Flomepisoder fører til drågerosjon	<ul style="list-style-type: none"> •Reduksjon i smeltevannsflokker •Økning i regnflokker	Mindre jordtap ved snøsmelting, mer i vår/sommer

- Tilpasning bør og kan gjøres
- Fokus på skreddersydd og 'out-of-the-box' tiltak